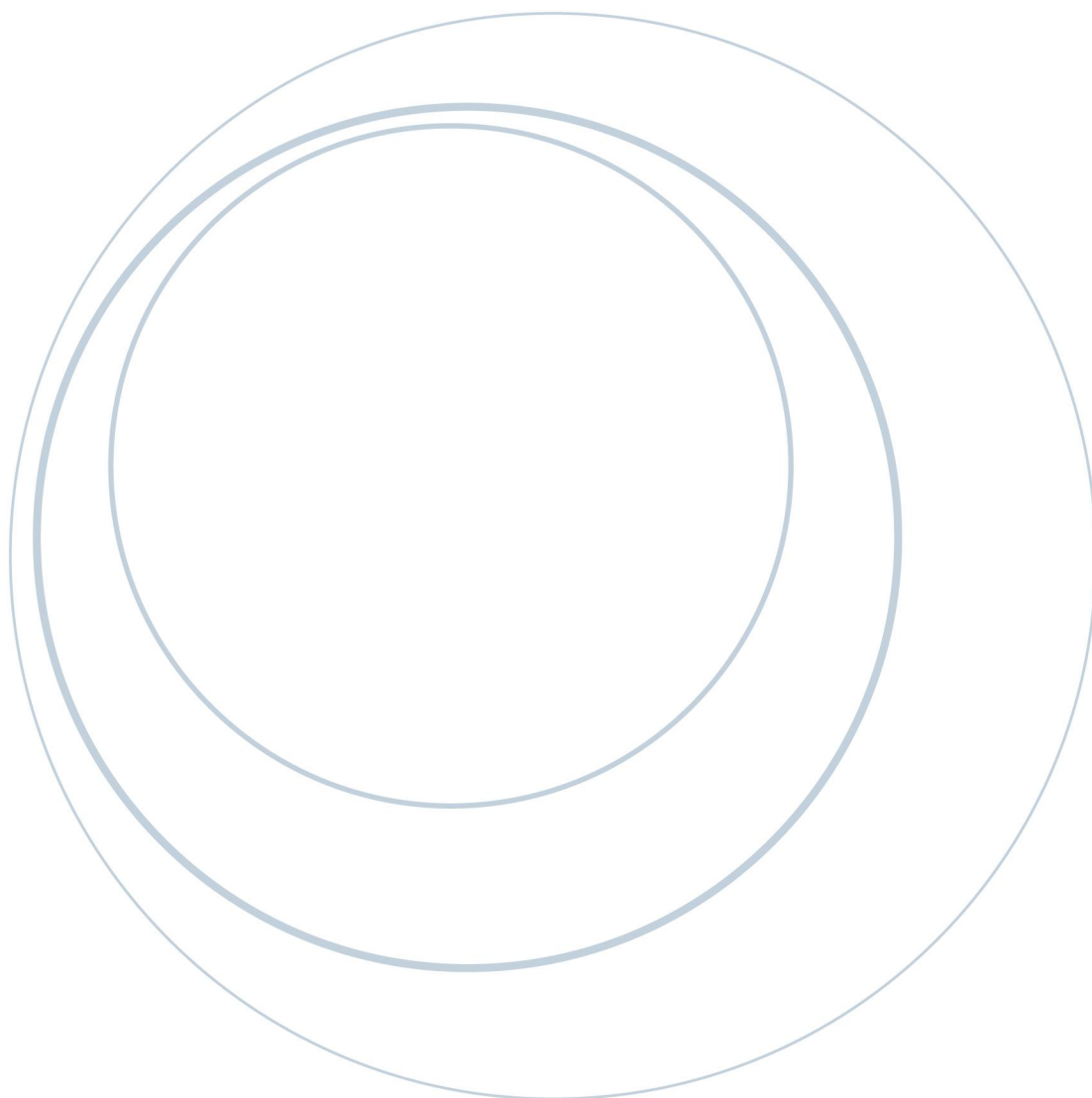

CRT

CENTER FOR REGIONAL- OG TURISMEFORSKNING

Årsberetning
2007

Indhold

Bestyrelsesformandens indledning	s.	5
Udvalgte projekter fra 2007	s.	7
Publikationer	s.	15
Aktiviteter	s.	18
Kunder, netværk og samarbejdspartnere	s.	20
Bestyrelse pr. 31.12.2007	s.	21
Personale pr. 31.12.2007	s.	22
Gæsteforskere i årets løb	s.	24
Efteruddannelse og kurser	s.	24
Bestyrelsens beretning	s.	25
Årsregnskab 2007	s.	30

Bestyrelsesformandens indledning

Med Videnskabsministeriets evalueringsrapport som basis blev året 2007 præget af udarbejdelse af centrets strategi- og handlingsplan (SHP 2007-09). Med baggrund i evalueringsrapporten konklusioner og anbefalinger sigter planen på at give centret en stærkere plads. Det handler om at satse på de specialiserede områder, hvor man kan hævde sig nationalt og ligefrem internationalt. Det drejer sig desuden om at koncentrere indsatsen indenfor felter, hvor den bornholmske interesse er klar. Og endelig er det vigtigt for centrets bestyrelse, at vi kommer ud med vore budskaber og resultater, både i form af en aktiv mediepolitik og ved at styrke aktiviteten, når det gælder videreuddannelse på øen. Fokus skal stilles skarpt på en nichepolitik under overskrifterne: turisme, regional udvikling og maritime regioner/østudier med udkantsområdeproblematik som et samlende perspektiv.

Centrets lokalisering på Stenbrudsgården har været diskuteret som følge af varsling om dramatiske huslejestigninger fra den hidtidige ejer (Kulturarvsstyrelsen). Sagen har fundet en løsning derved at den bornholmske Sparekassefond har købt ejendommen og langtidsudlejer den til CRT til en rimelig husleje (lidt mindre end den hidtidige og meget mindre end den varslede). Resultatet er godt for centret, fordi man bliver på den tiltalende og markante adresse, men det kalder også på en indsats for at fastholde og udvikle samarbejdet med Bornholms andre vidensarbejdspladser, med den kommunale ledelse og med Vækstforum. Den indsats tager CRT alvorligt og vil opprioritere den. Evalueringsrapporten fandt at samarbejdet mellem centret og bornholmske kræfter var en styrke. For yderligere at fremme dette

er et lokalråd under etablering, hvor såvel det bornholmske establishment som repræsentanter for øens nye drivkræfter og for innovative aktiviteter skal samles en dag om året omkring præsentationer, diskussioner og mingel. Hensigten er at danne et permanent netværk, som CRT vil kunne drage fordel af.

Videnskabeligt fokus

CRT har iværksat et videnskabeligt løft, som omfatter interne og eksterne aktiviteter og satsninger. Internt handler det om at staben skal præstere videnskabelige resultater, som kan måles og vejes med den videnskabelige verdens metoder. Eksternt drejer det sig om at gøre sig gældende i den nationale og internationale verden.

Et løft af centrets videnskabelige niveau kræver en indsats. På personalesiden har vi ansat medarbejdere med ekspertise indenfor regional økonomi og udvikling, modelbygning og anvendelse. Vi har også tilknyttet en erhvervs Ph.d. stipendiat indenfor turismeforskningsområdet. Vi har desuden truffet aftale med de regionale vækstfora og de regionale beskæftigelsesråd om udarbejdelse, vedligeholdelse og anvendelse af den regionale overvågningsmodel (SAMK og LINE). Endelig har bestyrelsen formuleret en ny politik, som omfatter publikationsvirksomhed på videnskabeligt niveau. I 2008 sigter vi på at publicere 4 papers i internationale videnskabelige referee-tidsskrifter, og i 2009 er målet tilsvarende på 6 papers. For at nå de mål er der iværksat intern seminarvirksomhed, og videnskabelig konferencedeltagelse er opprioriteret.

Vidensamfund

Opkoblingen til det nationale og internationale vidensamfund er også i fokus, og aftalen om tilknytning til Øresundsuniversitetet er videreudviklet blandt andet derved, at dets direktør, Bengt Streijffert, er indtrådt i centrets bestyrelse. Centrets bestyrelse har desuden fortsat med at udbygge deltagelse i internationale videnskabelige organisationer, f. eks. Den Internationale Geografiske Unions Commission for Island Studies, og deltagelse i internationale forskningsprojekter, f. eks. European Spatial Development Observation Network (ESPON). Vi har desuden etableret et internationalt rådgivende udvalg, som skal have centrets videnskabelige aktiviteter på dagsordenen. Dette Advisory Board består af topkvalificerede videnskabsmænd: professor Philip Cooke, Cardiff (førende oplevelsesøkonom), professor Godfrey Baldacchino, Prince Edwards Island (førende indenfor island studies) og professor Jarkko Saarinen, Oulo (formand for International Geographical Unions Commission on Tourism Research). Advisory Board planlægger sit første møde på Bornholm i efteråret 2008.

Centrets bestyrelse har tillid til at den formulerede udviklingsstrategi og den dertil knyttede handlingsplan vil have den forventede effekt og derved bringe centret op på et højere videnskabeligt niveau og samtidig styrke det lokale tilhørsforhold. Løsningen af lokaliseringsproblemet med Sparekassefondens køb af Stenbrudsgården har bragt ro omkring en vanskelig problematik, og troen på centrets fremtidige position er styrket.

Christian Wichmann Matthiessen

Formand for bestyrelsen

Udvalgte projekter fra 2007

Innovationsledelse i Yderområder

Uddannelsesprojektet "Innovationsledelse i Yderområder" blev i 2006 ansøgt EU's Socialfond og bevilget med målsætningen om at gennemføre et 1-årigt uddannelsesforløb på masterniveau for bornholmske ledere og udviklere i 2007.

Baggrunden for Innovationsledelsesuddannelsen var projektet "Bornholm i Kultur- og Oplevelsesøkonomien".

Det akademiske uddannelsestilbud blev udviklet i samarbejde med Syddansk Universitet (SDU) i Esbjerg og Roskilde Universitetscenter (RUC). Desuden har uddannelsen haft stor gavn af det tilknyttede eksterne fakultet bestående af private virksomhedsledere, der alle arbejder praktisk med innovation og kreativitet.

Uddannelsens indhold

Forløbet har haft deltagelse af 25 ledere fra henholdsvis private virksomheder (13), regionskommunens forvaltning (5) og Ngo'er, herunder adskillige kulturinstitutioner (7).

Uddannelsen har været opdelt i 4 moduler, der hver især er afsluttet med selvstændige projektopgaver og eksamination med intern og ekstern censur:

1. Det regionale innovationssystem
2. Globalisering
3. Kreativitet og Innovation
4. Ledelse

Undervisningen har fundet sted hver tirsdag i Stenbrudsgårdens lokaler indrettet til formålet og udstyret med mobilt inventar, trådløst netværk, Smart Board og andet relevant IKT.

Foruden undervisere fra SDU, RUC, fakultetet og eksterne konsulenter har forskere fra CRT været inddraget løbende som undervisere og vejledere i forbindelse med de individuelle projektopgaver. Parallelt med undervisningen har deltagerne desuden fået tilbudt individuelle coaching- og mentorforløb.

Den afsluttende eksamen

I december 2007 afsluttedes uddannelsen med eksamination over 2 dage, og den formelle studieafslutning med overrækkelse af eksamensbevis fandt sted i januar 2008.

Alle studerende, der afleverede opgave, bestod med karakterer fordelt fra 4 – 12.

Affødt af de mange projektideer har CRT parallelt ansøgt og gennemført et socialfondsprojekt kaldet: "ProjektFOKUS".

Nationale og globale studierejser

I relation til de enkelte moduler har der desuden været afviklet 3 meget vellykkede studierejser.

En 3 dages studierejse til **Gotland** den 12. – 14. april 2007, hvor holdet blev opdelt i 4 teams og aflagde samlet 11 brancherelevante virksomhedsbesøg. Netværket til Gotland er efterfølgende blevet fulgt op og styrket.

En 2 dages studierejse til **København** den 13. - 14. september 2007 med fakultetsmøde i Operaen inviteret af daværende teaterdirektør Michael Christiansen, og efterfølgende en række virksomhedsbesøg hos fakultetsmedlemmerne.

Desuden planlægning og afvikling af studierejse til **Hong Kong** den 3. - 11. november 2007. Blandt de mange individuelle virksomhedsbesøg med fokus på erhvervsfremme og planlægning, turisme, miljø og natur, design, branding og kreativitet, hverdagsliv, uddannelse og religion kan også nævnes:

- School of Hotel and Tourism Management, Hong Kong Polytechnic University
- Lecture by Professor Thomas Bauer "Introduction to Development and Tourism in Hong Kong China and Asia"
- Royal Danish Consulate General Personal meeting with Mr Jørgen Møllegaard, Consul General
- Hong Kong Science and Technology Park
- Institute of Innovation and Knowledge Management Personal meeting with Professor Leif Edvinsson

Perspektiver for Bornholm

De umiddelbart afledte effekter af studierejsen til Hong Kong og perspektiver for Bornholm er bl.a., at Danmarks generalkonsul i Hong Kong, Jørgen Møllegaard, har besøgt Bornholm den 10. januar 2008. Programmet inddrog en række bornholmske virksomheder med fokus på miljøfremme, design, produktion og afsætning i Asien. Desuden var der møde med borgmester Bjarne Kristiansen og repræsentanter fra Bornholms Regionskommune, Bornholms Erhvervsråd og Dansk Industri samt åbent møde og præsentation af Hong Kongs potentiale for Bornholm som gateway til Kina.

Der er endvidere planlagt besøg og såkaldte "Technical Visits" arrangementer fra Hong Kong / Kina til Bornholm. Samtidig er VisitDenmark og First Travel ved at undersøge mulighederne for at inkludere Bornholm som rejsemål i kinesiske grupperejser.

Der har været en lang række arrangementer mellem CRT, Øresundsuniversitetet og Hong Kong Science & Technology Parks, og desuden har CRT inviteret Leif Edvinsson, professor i Intellectual Capital, Lunds Universitetet og Hong Kong Polytechnic University, til Bornholm i juni 2008 med henblik på inspirationsoplæg og workshops samt diskussioner omkring

Øresundsregionen og Bornholm som "Innovation Zones".

Positive erfaringer

De positive erfaringer og resultater fra Innovationsledelse kan opsummeres sådan:

- højnelse af det faglige niveau for deltagerne gennem undervisning på akademisk niveau
- dannelse af tværfaglige projektnetværk imellem CRT og deltagerne
- samarbejde med førende universiteter er etableret
- CRT har underskrevet associeringsaftale med Øresundsuniversitetet
- uddannelsesforløbet valideres med ECTS point
- gennemslagskraft på Bornholm er manifesteret gennem flere ansøgte og planlagte projektforslag (Serviceskolen, Kvalitetsløft, etablering af en Kulturakse, m.fl.)

Perspektiver

Bornholms Vækstforum er ansøgt om midler til markedsføring af et nyt Innovationsledelsesforløb. Parallelt hermed udarbejdes en ansøgning til et 3-årigt projektforslag for uddannelsesrettet aktivitet på CRT finansieret via den Europæiske Socialfond.

RUC, SDU og CRT udbyder i foråret 2008 et mastermodul: *Innovation i netværk, oplevelsesmarkedsføring og place branding*. Kurset afvikles og finansieres via DanVifo og akkrediteres 7,5 ECTS.

Yderligere informationer findes i folderen: "Innovationsledelse i Yderområder – præsentation af en uddannelse".

Model for regional overvågning

Både de regionale vækstfora og de regionale beskæftigelsesråd har en vigtig overvågningsopgave. Vækstforaene skal overvåge de regionale og lokale vækstvilkår, mens beskæftigelsesrådene skal overvåge de regionale arbejdsmarkeder. Overvågningen skal sikre, at de konkrete initiativer, som igangsættes af henholdsvis vækstfora og beskæftigelsesråd, hviler på et solidt faktisk grundlag.

Analysepotentiale

Forskere ved CRT har over en længere årrække arbejdet med udvikling af lokale samfundsregnskaber (SAM-K) og en lokaløkonomisk analysemodel (LINE). Fra sommeren 2007 til sommeren 2008 gennemføres et projekt for alle regioner og beskæftigelsesregioner, Erhvervs- og Byggestyrelsen samt Arbejdsmarkedsstyrelsen, hvor de lokale samfundsregnskaber og den lokale model stilles til rådighed i forhold til udviklingen i erhverv og beskæftigelse. Konkret er SAM-K "Social Accounting Matricer" for nye kommuner og regioner¹. SAM-K er udbyggede nationalregnskaber med en detaljeret og nuanceret beskrivelse af den lokale økonomi, erhverv og arbejdsmarked med de nye kommuner og regioner som geografiske enheder. LINE er en lokaløkonomisk model til fremskrivning og konsekvensberegning af den lokale økonomi. LINE giver – på nærmere specificerede forudsætninger – en fremskrivning af udviklingen for de lokale erhverv og arbejdsmarkeder med forskellige tidshorisonter, ligesom LINE kan anvendes til konsekvensberegning af alternative scenarier/projekter.

¹ Social Accounting Matricer er opstillet efter principper i FN's vejledning i opstilling af nationalregnskaber mv. (UN 1995, XXI)

En særlig mulighed foreligger, fordi de regionale vækstfora og beskæftigelsesregioner – på en forskerplaceringsordning på Danmarks Statistik - vil kunne få adgang til den lokaløkonomiske registerdatabase, som ligger til grund for SAM-K. Adgang til den lokaløkonomiske registerdatabase vil muliggøre omfattende egne analyseaktiviteter inden for regional erhvervs- og arbejdsmarkedsudvikling og politikevaluering. CRT har i den sammenhæng udviklet brugervenlige statistik- og korttegningsfaciliteter, som stilles til rådighed for brugerne.

I SAM-K og LINE samt det underliggende registerdatasæt findes en del oplysninger, som enten ikke findes i Danmarks Statistik i dag eller kun kan frembringes ved produktion af særlige tabeller. F.eks. findes kun oplysninger om nye kommuner for de seneste dataår. Endvidere vil dannelsen af en lang række skræddersyede tabeller, som er afhængige af aggregeringen af erhverv, uddannelse mv. i SAM-K og LINE, kræve betydeligt arbejde i Danmarks Statistik. Der ligger derfor megen ny viden og et betydeligt analysepotentiale for de regionale vækstfora og beskæftigelsesråd i at opnå adgang til SAM-K og LINE mv.

Der gennemføres projekter om opdatering af lokalt nationalregnskab SAM-K og fremskrivning af den lokaløkonomiske udvikling med LINE og om etablering af basisversion af SAM-K og LINE samt et præsentationssystem i ALFRED, som er et særligt brugervenligt system til præsentation og analyse af data. Konkret munder projektet ud i brugervejledninger til analyseværktøjer, data og model, dokumentation af fremskrivning, udvikling og tilpasninger af brugervenlige computerprogrammer, som kan beregne tabeller og geografiske kort til illustration af aktiviteterne i de lokale erhverv og lokale arbejdsmarkeder.

Turismens økonomiske betydning

Fra begyndelsen af 2007 har CRT fået en række forsknings- og udviklingsprojekter for VisitDenmark. Formålet med projektet er for det første at udarbejde turismestatistikken med brug af turismens undersøgelses data – TØBBE; for det andet at udarbejde regionale turisme satellitregnskaber og regionale TSA tabeller; for det tredje at måle turismebidrag til regionaløkonomien ved at bruge den regionaløkonomiske model – LINE. Derfor omfatter VisitDenmarks projekt tre delprojekter: 1) opdatering af turisme- og andre relevante statistiske data; 2) udvikling af regionale turisme satellitregnskaber for nye kommuner; 3) udvikling af TØBBE/LINE/RTSA modellen for de nye kommuner.

Opdatering af turisme- og andre relevante statistiske data

TØBBE data er VisitDenmarks egne data, som omfatter antal turistovernatninger, turisternes døgnforbrug og eventuel turistomsætning i de nye kommuner. CRT opdaterer TØBBE data i et modelsystem og afleverer den "simple TØBBE model" til VisitDenmark. Der er andre statistiske data som skal opdateres hvert år, f.eks. nationale "make-use" tabeller og regionale produktionsdata.

Udvikling af regionale turisme satellitregnskaber for de nye kommuner

Regionale turisme satellitregnskaber (RTSA) for de nye kommuner laves i et modelsystem. Dette skyldes, at forskellige statistiske data skal bruges til at udarbejde regionale turisme satellitregnskaber for kommunerne. Der er en tilpasningsopgave i at sikre udbud af sidensdata (produktionsdata), som er konsistent med

efterspørgselsdata (turismedata) på det regionale niveau.

Output fra de regionale turisme satellitregnskaber er en række TSA tabeller som følger kravene fra WTO, OECD og Eurostat. Disse tabeller kan vise omfanget af forskellige turismetyper, f.eks. udenlandsk overnatningsturisme og indenlandsk endagsturisme. Andelen af turisme i den regionale produktion vil også fremgå.

Udvikling af TØBBE/LINE/RTSA model for de nye kommuner

Den regionale økonomiske model LINE som indeholder TØBBE data og RTSA vil kunne bruges til at beregne turismebidrag til regionaløkonomien. Et brugersystem skal også laves således, at konsulenter på VisitDenmark selv kan beregne turismeeffekter i forbindelse med forskellige opgaver.

På grund af VisitDenmarks opgaver fokuseres forskningsindsatsen på metode udvikling af RTSA. Et dokument om data og metode i forbindelse med RTSA forventes udarbejdet. Ved hjælp af TØBBE undersøgelsesdata, RTSA og økonomiske data samt en række konference papers indenfor turisme forskningsområder bidrager projekterne til en stærk positiv indsats for CRT's forskning.

Koordinering af den kommunale landdistriktsindsats

Kommunalreformen medførte en radikal opbrydning af det kommunalpolitiske landskab, og de nye og stærkere kommuner har fået en central og koordinerende rolle i relation til den danske landdistriktspolitik. CRT påbegyndte i 2007 en undersøgelse, der har haft til formål at kortlægge denne kommunale rolle. Undersøgelsen afsluttes først i 2008, men i denne artikel præsenteres nogle foreløbige resultater fra undersøgelsen. Set i det store perspektiv benytter kommunerne tre forskellige organisationsmodeller set i relation til landdistriktsindsatsen:

- 1. Integrations-modellen.** Landdistriktsudvikling optræder ikke som et selvstændigt indsatsområde, men integreres i de øvrige kommunale servicekoncepter. Umiddelbart ser landdistriktsindsatsen ud til at være nedprioriteret, men det behøver ingenlunde at være tilfældet. Rationalet er "faglighed", det vil sige en tro på, at opgaven bedst varetages af den sektor/forvaltning, der har ansvaret for det pågældende fagområde.
- 2. Decentraliserings-modellen.** Her uddelegeres ansvaret for landdistriktsudvikling i høj grad til lokale aktører uden for den kommunale sektor. Borgerforeninger, landsbyråd o.l. gives en betydelig indflydelse på formulering og udførelse af landdistriktsindsatsen. Rationalet er "nærdemokrati". Forbindelsen mellem landdistriktsindsatsen og de øvrige sektorpolitikker kan forekomme mindre udbygget i denne organisationsmodel.
- 3. Koordinerings-modellen.** Denne organisationsform fremkommer som en mellemform til de to førstnævnte organisationsmodeller. Kommunen behandler landdistrikterne som et særskilt indsatsområde. Der vil ofte være oprettet et særligt politisk udvalg, der beskæftiger sig med landdistriktsudvikling, og kommunen

har et landdistriktssekretariat (eller som minimum en landdistriktssekretær) ansat. Det er således især i relation til embedsmandsindsatsen at denne model adskiller sig fra decentraliseringsmodellen.

Landdistriktspolitikken er i stor udstrækning indarbejdet i det formelle kommunale plansystem, og det vil i endnu større udstrækning blive tilfældet i den kommende planperiode. Det er primært via dette plansystem, at der foretages en koordinering mellem den kommunale og den nationale landdistriktspolitik. I plansystemet er der dog primært fokus på den *fysiske* planlægning, hvilket betyder, at eksempelvis erhvervsfremmeindsatsen ikke altid koordineres lige godt med den kommunale landdistriktspolitik. I plansystemet er indbygget offentlige høringsperioder og procedurer, der sikrer, at dem det i virkeligheden drejer sig om – borgerne i landdistrikterne – til en vis grad inddrages i formuleringen og implementeringen af den kommunale landdistriktspolitik. Hovedparten af kommunerne har endvidere etableret forskellige former for lokalråd, der skal sikre, at borgene også løbende inddrages i tilpasningen af landdistriktspolitikken. Det generelle indtryk er, at kommunerne har opprioriteret den lokaldemokratiske indsats betydeligt efter kommunalreformen, og der er mange nye og spændende initiativer i gang, der skal øge borgernes direkte indflydelse på den førte landdistriktspolitik.

Koordineringen mellem kommuner og regioner i relation til landdistriktsudvikling er endnu noget mangelfuld, men regionerne er også en relativ ny administrativ enhed, og der skal sandsynligvis gå nogle år, før kommuner og regioner har fået afgrænset deres respektive roller. Flere regioner forsøger meget aktivt at koordinere landdistriktsindsatsen indenfor regionen, og generelt er kommunernes landdistriktsansvarlige godt tilfredse med en aktiv og koordinerende indsats fra regionernes side.

EU's landdistriktsprogram har bevirket, at en ny type aktør i relation til lokal landdistriktsudvikling er kommet på banen

- nemlig de såkaldte Lokale Aktionsgrupper (LAG'er) - der er blevet nedsat i stort set alle yder-, land- og mellemkommuner. Medlemmerne i disse grupper består af en kombination af politikere, borgere og virksomheder. Kommunerne er blevet tillagt en formel indsigelsesret over for de lokale udviklingsstrategier, der udgør den overordnede ramme for de lokale aktionsgrupper, men kommunerne har været ganske tilbageholdende med at gøre brug af denne indsigelsesret. Koordinationen mellem kommune og aktionsgruppe foregår i stedet ved en løbende dialog (langt de fleste LAG'er har mindst en repræsentant fra kommunen), og det er hovedindtrykket, at det er lykkedes at etablere et frugtbart samarbejde mellem kommune og LAG, et samarbejde hvor LAG'ens medlemmer også mener at have direkte indflydelse på den kommunale landdistriktsindsats.

Bornholms overnatningskapacitet – hvordan bør den udvikles?

I 2006 blev Bornholms første overordnede turismestrategi vedtaget af Bornholms Vækstforum og kommunalbestyrelse. Strategien peger bl.a. på nødvendigheden af mere detaljeret og målrettet at kunne vurdere, hvilken udvikling af øens forskellige overnatningsfaciliteter der er mest hensigtsmæssig set i forhold til strategiens målgrupper, deres behov og målsætningen om at kunne tilbyde autentiske positive oplevelser til turister, der vælger at besøge Bornholm.

Projektet skulle således medvirke til:

- En afklaring af, hvilken udvikling der er ønskelig for Bornholms overnatningssektor
- Fremme af en udvikling af nuværende og fremtidige overnatningsfaciliteter, der passer til kundernes behov
- Styrket samarbejde og dialog om den ønskede udvikling
- Styrkelse af BRK's mandat og position i forhandlinger med staten i forhold til fremtidige udlæg af nye arealer til ferie- og fritidsanlæg generelt

Projektets resultater er samlet i rapporten *Bornholms overnatningskapacitet – er den fremtidssikret?* (Andersen, 2008).

Hvilken oplevelse er overnatning på Bornholm?

Overnatningsoplevelsen er altovervejende af æstetisk, meditativ karakter for Bornholms sommergæster. Næsten 80 % af gæsterne vurderer, at deres forventning til overnatningsstedet stemmer enten rigtig godt eller godt overens med denne type oplevelse. Tilsvarende er lettere eskapistiske oplevelser højt rangerede. Op md 80 % af gæsterne peger på forventninger som "at kunne være sammen og lave ting sammen" samt "at der er faciliteter og aktiviteter til en aktiv ferie" på

overnatningsstedet. Overnatningsstedet er altså et sted for samvær – både aktivt og passivt, nærhed til naturen og en oplevelse af at være på Bornholm.

Anbefalinger:

- Flere ferielejligheder, men også højere komfort og service
- Støtte til oplevelsestilbud i forbindelse med overnatningsfaciliteter
- Samspil med naturen
- Udvikling af havnemiljøer
- Fremhæve Bornholms særpræg gennem placering og udformning
- Flere campinghytter
- Fremme muligheder for fælles aktiviteter og samvær
- Fremme overnatningsmulighederne for mindre grupper
- Lavpriskoncepter
- Lokalt samarbejde med forpligtende aftaler

Potentialer

Alt afhængig af, hvilken form for overnatning der udbydes, og hvilke segmenter gæsterne tilhører, er der rig mulighed for at skabe større værdi for dem ved at dreje på de knapper, der hedder indfrielse af forventninger og opfyldelse af behov.

Udenfor sæsonen

Udbyderne kan med fordel sætte fokus på to typer af tilbud udenfor sæsonen. For det første brede tilbud, der appellerer til mange af gæsterne, nemlig overnatning kombineret med aktiviteter i naturen knyttet til årstiden og ganske enkelt, et hyggeligt overnatningssted, hvor man bare kan slappe af. For det andet, smalle tilbud, der appellerer til udvalgte segmenter i form af miniferier.

The Polish Market for Holidays on Bornholm – By Sea and Air

Baggrund

Der blev i 2007 etableret direkte flyruter til Bornholm fra Oslo og Hamborg. Da der efterhånden er en stigende velstand i Polen og dermed større muligheder for udlandsrejser, blev det besluttet at sætte fokus på mulighederne for ferier på Bornholm i det polske marked.

Projektet og rapporten

Projektet blev initieret af Bornholms Lufthavn, Destination Bornholm, Bornholms Regionskommune og Danvifo og blev finansieret af Bornholms Vækstforum, Regionskommunen og Bornholms Lufthavn. Rapporten blev udarbejdet til Task Force Polen af Carl Henrik Marcussen, med bidrag fra Jagna Noren, Anna Pallikaras og Lene Feldthus Andersen.

Formålet med undersøgelsen var at pege på:

1. hvordan man kan få flere polske turister til Bornholm og
2. hvordan man kan få de polske turister til i højere grad end hidtil at overnatte på øen

Følgende problemstillinger blev belyst:

- *Statistik*: Hvordan ser den opdaterede statistik for den polske økonomi og den polske udgående internationale turisme ud? Herunder antal afrejsende til udlandet med fly og færge samt polske overnatninger i Danmark og på Bornholm, fra år 2000 til og med 2006 (2007)
- *Færger*: Hvordan er mulighederne for at få flere polakker til Bornholm med færge?

- *Fly*: Hvordan er mulighederne for at tilbyde polakkerne flyrejser til Bornholm?
- *Tilbud på øen*: Hvilke attraktions- og overnatningstilbud kunne være særligt oplagte for polakker der besøger Bornholm med henholdsvis færge og fly?
- *Markedsføring*: Hvilke muligheder er der for at markedsføre Danmark, specifikt Bornholm, i Polen, og hvorledes kan man bedst sælge Bornholm til polakkerne (direkte eller via agenter eller rejsearrangører)

Der blev som aftalt udarbejdet en rapport på engelsk, som blev udgivet af CRT. Undersøgelserne omfattede bl.a. en afdækning af tilgængeligt statistisk materiale og interviews med rejsearrangører og luftfartsselskaber i Polen. Desuden indgik som et bilag til rapporten resultaterne af en survey blandt afrejsende flypassagerer på sommerruterne til Bornholm fra Billund, Hamborg og Oslo. Rapporten er bl.a. blevet brugt ifm. bearbejdningen af polske luftfartsselskaber og rejsearrangører. CRT præsenterede i denne forbindelse et indlæg i oktober 2007 ved et velbesøgt seminar på Rutsker Feriecenter arrangeret af Destination Bornholm.

I forlængelse af udgivelsen af rapporten er et antal polske rejsearrangører inviteret til Bornholm i foråret 2008 (dog uden medvirken fra CRT).

Publikationer

Tidsskriftsartikler, internationale, peer-review

Zhang, Jie; Jensen-Butler, Chris and Bjarne Madsen (2007): *The regional Impact of Tourism: The Case of Denmark*, Regional Studies, 41 (6), 839-853.

Nilsson, Per Åke (2007): Kapitel i Lück, Michael (ed): *Cognizant Communication Corporation Cruise tourism and the new tourist: The need for a different typology?* Nautical Tourism, New York, pp. 83-96.

Tidsskriftsartikler, nordiske, peer-review

Andersen, Lene Feldthus (2007): *Fields of tension in tourism strategies: between public policy and business strategy, between rationality and emergence, between market-driven and resource-based views*. Indleveret til review ved Scandinavian Journal of Tourism and Hospitality.

Videnskabelige artikler i øvrigt, internationale

Billing, P. & Ioannides, D. (2007): *Uno Squardo sul Turismo in Europa*, La Rivista del Turismo 2007:2.

Manniche, J. (2007): *Knowledge dynamics and quality conventions in the food and drink sector*. EURODITE WP3 SECTOR STUDY.

Nilsson, Per Åke (2007): *Cruise Tourism and the New Tourist*. Kapitel i "The Encyclopedia of Tourism and Recreation in Marine Environment", red. Martin Lück, University Auckland, New Zealand: Publiceres marts 2008.

Videnskabelige artikler i øvrigt, nordiske

Hedetoft, Anders (2007): *Kommunesammenlægninger og lokaldemokrati* i Landvindinger.

Landdistriktsforskning og perspektiver (G.L.H. Svendsen (Ed.)).

Working papers, primært eget forlag

Hedetoft, Anders (2007): *Role of regional and rural development policy in supporting small-scale agribusiness in remote areas*. Fødevarerøkonomisk Institut, working paper maj 2007.

Conference papers, proceedings

Manniche, J. & Kjeldsen, Chris (2007): *An analytical framework for analyzing forms of embeddedness of local food economies*. Paper til XXII European Society for Rural Sociology Congress, New questions and challenges for rural Europe, Wageningen/Holland, 20.-24. August.

Billing, P. (2007): *Tourism Competitiveness and sustainability. Challenges for Europe's Islands*. The inaugural conference of the International Geographical Union's Commission on Islands", Taipei, Taiwan 26-28 oktober.

Billing, P. (2007): *Regional Strategies for Sustainable Island Development. B7 in the Baltic Sea*. The inaugural conference of the International Geographical Union's Commission on Islands", Taipei, Taiwan 26-28 oktober.

Hedetoft, Anders (2007): *Rural development Policy and Food Industry Development: Investigations of small Firms in Denmark*. Indlæg på konferencen "Sustainable rural development: what is the role of the agri-food sector", Halle, Tyskland.

Zhang, Jie & Marcussen, Carl Henrik (2007): *Tourist motivation, market segmentation and marketing strategies*. Indlæg på konferencen "5th Bi-Annual Symposium of Consumer Psychology of Tourism, Hospitality, and Leisure", Charleston, USA, 4-6 June 2007.

Zhang, Jie & Marcussen, Carl Henrik (2007): *Comparing tourist motives, activities and satisfaction of first-time and*

repeat visitors in Denmark. Indlæg på konferencen "16th Nordic Symposium in Tourism Research", Helsingborg, Sverige, 27-29 september 2007.

Manniche, J. (2007): *Knowledge dynamics and geographies in the food and drinks sector*. Paper for the Regional Studies Association International Conference: Regions in focus? Lisbon, Portugal 2-5 April 2007.

Pallikaras, A. (2007): *The development of a new product through a joint cooperation venture between two different types of businesses*. Paper til SICRI Conference – Canada – 29. juni – 2. juli 2007.

Zhang, Jie (2007): *Regional tourism modeling and assessing the regional economic impact of tourism*. Conference paper ved "47th Congress of the European Regional Science Association in Paris", 19th August – 2nd September 2007. Emne: "Local Government and Sustainable Development".

Madsen, Bjarne (2007): *Modelling Demography and the Regional Economy: An interregional General Equilibrium Modelling Framework*. Paper for the Regional Studies Association International Conference, Paris, august 2007.

Nilsson, Per Åke (2007): *Recreational capital and accessibility to nature*. Paper ved 16. Nordiska Turismforskersymposiet, Helsingborg, 27-29/9.

Conference papers, upublicerede

Billing, P. (2007): Invitation as speaker at "Community Prosperity Forum: *Creating Successful Municipalities*", Corner Brook, Newfoundland, Kanada, April 24-25

Billing, P. (2007): Invitation as speaker at the international conference *Maritime Policies And Globalization*, organized by CPMR and the Ministry of Interior and Defense of Portugal, at Terceira, Azores, July 9-10. Session 3 - The Ocean's Contribution to Economic Growth: **ACHIEVING TOURISM SUSTAINABILITY**

AND COMPETITIVENESS Current and Future Challenges to Tourism in Maritime Areas.

Billing, P. (2007): Presenter at the North Atlantic Forum conference "Energy from the Edge" in the Shetland Islands, September 11-14th: *Capacity Building, Local Identity and Regional Development. Case Bornholm*.

Hedetoft, Anders (2007): Indlæg på konferencen "Sustainable rural development: What is the role of the agri-food sector".

Toudal, Mikkel (2007): Deltaget i European Evaluation Society: Symposium on Evaluation in the Knowledge Society, 18-19 oktober 2007.

Nilsson, Per Åke (2007): Deltagende i "Baltic Tourism Conference" i Tallin 16-17/9.

Nilsson, Per Åke (2007): Deltagende i Baltic Maritime Symposium 07 i Rostock 21-23/11.

Udrednings- og konsulentarbejde – offentliggjorte publikationer

Ioannides, Dimitri; Zhang, J; Andersen, L. F. & Billing, P. (2007): Comments on *UNWTO Provisional Draft International Recommendations on Statistics*. Madrid, June 2007.

Ioannides, Dimitri; Andersen, L. F. & Billing, P. (2007): Contribution to the Public Consultation on an *Agenda for A Sustainable And Competitive European Tourism*. June 2007.

Manniche, J. (2007): Bidrag til ansøgning til EU 7. Rammeprogram (call FP7-SSH-2007-1) vedr. projektet: "Innovation, Social Well-being and Territorial Cohesion through Food Knowledge Dynamics" (KNOWFOOD), herunder skrevet *Literature review on the possible paradigm shift in the agro-food sector*.

Toudal, Mikkel (2007): Notater i forbindelse med evaluering for Bornholms Regionskommune af projektet Optimum, marts-juni 2007.

Billing, P. (2007): Artikel til Erhvervs- og Byggestyrelsens vidensbank: *Does the Future of Danish Regions Lie in Europe*, July 2007.

Marcussen, Carl Henrik (2007): Rapport inden for Task Force Polen afsluttet i oktober 2007: *The Polish Market for Holidays on Bornholm – by Sea and Air*.

Udrednings- og konsulentarbejde – fortrolige publikationer

Jensen, Hasse (2007): *Hvor tilfredse er Bornholmstrafikkens kunder? Kunde- og tilfredshedsundersøgelser for Bornholmstrafikken A/S*. I alt 5 rapporter (ej offentliggjort).

Publikationer 2005 - 2007			
	2005	2006	2007
Tidsskriftsartikler, internationale, peer-review	1	4	2
Tidsskriftsartikler, peer-review, nordiske	0	0	1
Videnskabelige artikler i øvrigt, internationale	1	2	3
Videnskabelige artikler i øvrigt, nordiske	0	0	1
Bogkapitler i eksternt red. antologier, internationale	0	3	0
Bogkapitler i eksternt red. antologier, nordiske	0	0	0
Monografier, eksterne forlag, internationale	1	0	0
Monografier, eksterne forlag, nordiske	1	0	0
Rapporter, primært eget forlag	0	3	0
Working papers, primært eget forlag	5	3	1
Conference papers, proceedings	3	4	11
Conference papers, upublicerede	9	5	7
Publikationer i forb. med udredningsarbejde og konsulentarbejde	3	21	6
Publikationer i forb. med udredningsarbejde og konsulentarbejde, fortrolige			5
I alt	24	45	37

Aktiviteter

CRT's medarbejdere har i årets løb holdt en række oplæg, gæsteforelæsninger og lign. De fleste har relation til årets projekter, mens andre tager udgangspunkt i vore kerneområder, bl.a. turisme, regional udvikling og maritime regioner/østudier.

Denne oversigt rummer tillige konferencer, workshops og seminarer, CRT har afholdt eller deltaget i, samt uddrag af den mediedækning CRT har fået i det forgangne år.

Initialerne i parentes angiver hvilken medarbejder, der eksempelvis har holdt oplægget eller deltaget i konferencen.

Oplæg

Bornholm

Bornholms Turismestrategi – hvad er status? Og Det polske potentiale. Præsentationer på Turismeklyngens turismeseminar. 30. april. (LFA).

Tourism Trends. Præsentation og deltagelse i panel ved B7 turismekonference på Bornholm. Juni 2007. (LFA).

Bornholms overnatningsfaciliteter – er de fremtidssikrede? Præsentation af resultater af undersøgelse af udbud og efterspørgsel sammen med Peter Kvistgaard på workshop om Bornholms overnatningsfaciliteter. Rønne, 21. november. (LFA).

Indlæg om Bornholms Vækstforum og landbrugets rolle ved medlemsmøde på Bornholms Landbrug. 3. april. (AH).

Oplæg om CRT på Det Radikale Venstres BALTIC SEA REGIONAL CONFERENCE, Bornholm. 20. – 22. april. (JM).

Det polske marked for ferier på Bornholm – med færger og fly. Indlæg ved transportseminar på Rutsker Feriecenter. 22. oktober. (CHM).

Nationalt

Indlæg om den bornholmske fødevareresektor.

Workshop on Rural Development and food industry development på Fødevareøkonomisk Institut, Københavns Universitet. 5. marts. (AH)

Indlæg om driftsledelse blandt mønsterbrugere. Årsmøde på Lemvig Landboforening. 8. marts. (AH).

Indlæg om koordination af den kommunale landdistriktspolitik. Landdistriktskonference. Indenrigsministeriet. 8. september. (AH).

Udvikling eller afvikling. Indlæg om kommunesammenlægninger og lokaldemokrati. Debatmøde i Holbæk kommune. 18. september. (AH).

Indlæg om koordination af den kommunale landdistriktsindsats. Region Sjælland. 18. september. (AH).

Internationalt

Achieving Tourism Sustainability and Competitiveness. Current and Future Challenges to Tourism in Maritime Areas. Presentation ved CPMR conference "Maritime Policy and Globalisation", Terceira, Azorerne, Portugal. Juli. (PB).

Tourism Strategies – how to do it? Præsentation ved turisme workshop for Neringa Kommune i Litauen. Marts. (LFA).

Results from a tourism survey. Tourism workshop. Neringa municipality, Lithuania. 1. marts. (AH).

Afholdte workshops og seminarer

Forberedelse af ansøgning om fælles forskningsprojekt om fødevarer. Arrangeret møde på Bornholm 13.-14. september for internationale forskere i forbindelse med ansøgning til EU's 7. rammeprogram (JM).

Organization and running of a workshop at CRT Sept. 4, aimed at develop new visitor surveys and a monitoring model for tourism on Bornholm (PB).

Transportdag. Medarrangør for Bornholms turisme i regi af Task Force Polen. 22. oktober (LFA).

Deltagelse i konferencer, workshops og seminarer

Bornholm

GPS interessentmøde om IT oplevelsesteknologi. Ipods, mobiltelefoner, interaktive og virtuelle modeller, historiske fakta, annoncering og mange andre muligheder. September (BS).

B7 årskonference. Deltagelse i B7 årskonference om erhvervsudvikling. 6. december (LFA).

Internationalt

Online Training Seminars under Seagull II, Euroregion Baltic projekt: 14.6 South Baltic CBC programme 2007-13, OG - 21.6 BSR programme 2007-13 (JM).

Baltic Sea Region Programme - Hamborg, Tyskland, 9. -12. maj (AP).

Performing Regions/Regional Performance. IAS, Lancaster University, UK. 17. - 19. september (BS og PB).

Deltagende i CPMRs generalforsamling i Florens 16-18.10 (PB).

16th Nordic Symposium in Tourism and Hospitality Research. Conference, Helsingborg, Sverige. 27.-29. september. (PÅN, LFA, og CHM).

Mediedækning (uddrag)

Interview i The Western Star, i samband med konferencen Community Prosperity, Corner Brook, Newfoundland, Canada (PB).

Interview i dagstidningen Acoriano Orienta, Portugal, 12. Juli 2007 (s. 1-2) (PB).

Turismemodel og udvikling af oplevelser. Artikel i Bornholms Tidende. 20. september. (LFA).

Interview om naturen som værdiskaber i turismen. DR Bornholm. 11. juni (LFA).

Interview om kundernes opfattelse af Bornholms overnatningsfaciliteter. DR Bornholm (LFA).

Trends in European Internet Distribution. <http://www.hospitalitynet.org/news/4031572.html>. 29. maj (CHM). Derfra har nyheden spredt sig bredt i Europa og USA. Bl.a. også omtale på www.etcnewmedia.com

Transportseminar (med rapport om Polen som udgangspunkt). Omtale i TV2 Bornholm. 22. oktober (CHM).

Østersøens vækstcenter: Bornholm eller Gotland - Brug for en markant satsning. Synspunkt i Bornholms Tidende. 3. maj (TP og LR).

Innovationsledelsesuddannelsen og dens afledte projekter. DR Bornholm indslag om uddannelsen, herunder interviews med studerende om etableringen af "Serviceskolen". 1. juni (TP og LR).

Samarbejdsaftale til forskningscentret. Om samarbejdsaftalen mellem CRT og Øresundsuniversitetet. Artikel i Bornholms Tidende. 6. september (TP og LR).

Ideerne skaber de lokale projekter. Synspunkt i Bornholms Tidende. 14. september (TP og LR).

Bornholms Forskningscenter: Et eksempel for hele landet. Artikel i Bornholms Tidende. 17. oktober (TP og LR).

Bornholmske ledere globaliserer. Artikel i Bornholms Tidende. 7. november (TP og LR).

IFUL har i samarbejde med Masteruddannelsen i Oplevelsesledelse (MOL) ved RUC og Institut for Miljø- og Erhvervsøkonomi ved SDU tilrettelagt et netop afsluttet 1-årigt uddannelsesforløb for studerende ved Center for Regional- og Turismeforskning (CRT) på Bornholm. Omtale i nyhedsbrev nr. 16 fra Institut for Forskning og Udvikling i Landdistrikter. 11. december (TP og LR).

Øget fokus på projektledelse. Artikel i Bornholms Tidende. 2. november (TP og LR).

Kunder, netværk og samarbejdspartnere

Center for Regional- og Turismeforskning er en projektbaseret institution, der udfører forskningsbaserede udviklingsopgaver.

Centrets kunder, samarbejdspartnere samt primære netværk har i 2007 været:

Lokale

Bornholms Akademi

Bornholms Erhvervscenter

Bornholms Erhvervsskole

Bornholms Landbrug

Bornholms Lufthavn

Bornholms Regionskommune

Bornholms Vækstforum

Bornholmstrafikken A/S

Destination Bornholm

Glas og Keramikskolen Bornholm

Leader+ Bornholm

Nationale

Beskæftigelsesregionerne

Center for Forskning og Udvikling i Landdistrikter

CEUS, Handelshøjskolecentret i Nykøbing F

Copenhagen Business School

Danske Regioner

DanVifo

Direktoratet for Fødevare-Erhverv

Erhvervs- og Byggestyrelsen

Kultur og Kommunikation

Leader+ De Danske Småøer

Roskilde Universitetscenter

Sammenslutningen af Danske Småøer

Syddansk Universitet

VisitDenmark

Aalborg Universitet, institut for historie, internationale studier og samfundsforhold.

Internationale

Baltic Business School, University of Kalmar

Campus Helsingborg/Lunds Universitet

Centre for Urban and Regional Studies, University of Birmingham

CPMR / Islands Commission

Dept. of Geography, Geology, and Planning, Missouri State University, Springfield

Eurisles

Institute of Island Studies / University of Prince Edward Island

International Small Island Studies Association (ISISA)

Mitthögskolan I Östersund

Nordisk Ministerråd

Nordregio

UN World Tourism Organisation

Øresundsuniversitetet

Bestyrelse pr. 31.12.2007

Center for Regional- og Turismeforskning ledes af en bestyrelse udpeget for 2006-2009 bestående af 7 medlemmer, hvoraf de 6 udpeges af Bornholms Kommunalbestyrelse.

Kommunalbestyrelsen udpeger til CRT's bestyrelse:

- to medlemmer af Bornholms Kommunalbestyrelse
- ét medlem efter indstilling fra Bornholms Vækstforum
- tre medlemmer, der udpeges ud fra deres faglige kompetencer og forskningsmæssige relevans for CRT's virksomhed.

Desuden udpeger centrets medarbejdere en repræsentant til bestyrelsen.

Medlemmer

- Christian Wichmann Matthiessen, bestyrelsesformand. Professor, Institut for Geografi og Geologi, Københavns Universitet.
- Lars Erik Jønsson. Udviklingsdirektør, VisitDenmark.
- Janne J. Liburd. Lektor, Institut for Fagsprog, Kommunikation og Informationsvidenskab, Syddansk Universitet.
- Annelise Molin. Medlem af Bornholms Kommunalbestyrelse.
- Kristian Kirk Mailand. Udpeget af Bornholms Kommunalbestyrelse.
- Karsten Christensen. Hotelejer, Hotel Romantik, Allinge.
- Lene Feldthus Andersen, medarbejderrepræsentant. Specialkonsulent, CRT.

Observatører

- Janus Krarup. Vicedirektør, Den tværministerielle Arbejdsgruppe for Bornholm, Erhvervs- og Byggestyrelsen. 1/1 – 31/8 2007.
- Dorte Langeland Christensen. Chefkonsulent, Erhvervs- og Byggestyrelsen. Fra 1/9 2007.
- Thomas Alslev Christensen. Kontorchef, Innovationspolitisk Center, Forsknings- og Innovationsstyrelsen.
- Steen Schønemann. Stabschef, Regional Udvikling, Bornholms Regionskommune.
- Bengt Streijffert. Direktør, Øresundsuniversitetet.

Personale pr. 31.12.2007

Peter Billing, direktør, ph.d.

Arbejdsfelt: regionalisering, regional identitet, byplanlægning, kultursociologi, fritids- og sportsstudier, oplevelsesøkonomi, turismehistorie.

Forskning og udvikling

Anders Hedetoft, konsulent, ph.d, HD, cand.agro.

Arbejdsfelt: entreprenørskab, ledelse og udvikling af små virksomheder, virksomhedssamarbejde.

Anja Bach Jensen, kommunikationsmedarbejder

Arbejdsopgaver: kommunikationsopgaver, surveys, projektarbejde, bistand i forbindelse med kurser og workshops.

Anna Pallikaras, konsulent, cand.scient.soc.

Arbejdsfelt: kulturturisme, World Heritage Sites, bæredygtig turisme ud fra et miljøperspektiv, små virksomheder i udkantsområder, uddannelsespolitik i udkantsområder.

Bjarne Madsen, seniorforsker, cand.oecon.

Arbejdsfelt: regional økonomi, offentlig økonomi, turisme- og transportøkonomi, modelbygning og -anvendelse samt opstilling af lokale samfundsregnskaber (SAM).

Carl Henrik Marcussen, seniorforsker, ph.d., MBA

Arbejdsfelt: anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi til markedsføring og salg af rejse- og turismeserviceydelser.

Dimitri Ioannides, professor, ph.d.

Arbejdsfelt: udbudssiden inden for turisme, herunder entreprenørskab og små virksomheder, problemstillinger i relation til udvikling af øer, bæredygtig turisme i øregioner.

Hasse Jensen, konsulent, akademiøkonom i turisme

Arbejdsopgaver: projektarbejde, surveys, oversættelse (svensk og engelsk), behandling af data i SPSS, ansvarlig for centrets bibliotek.

Jesper Manniche, seniorforsker, cand.tech.soc.

Arbejdsfelt: regional udvikling og regional erhvervs politik, virksomheders brug af informations- og kommunikationsteknologi (IKT), innovation og læring i små og mellemstore virksomheder.

Jie Zhang, seniorforsker, ph.d.

Arbejdsfelt: regional økonomi og udvikling, modelbygning og anvendelse til turisme, turismesatellitregnskaber samt turismeøkonomiske analyser.

Lene Feldthus Andersen, specialkonsulent, MSc

Arbejdsfelt: erhvervsfremme og -udvikling, bæredygtig turismeudvikling, projektudvikling, -ledelse og -evaluering, integration af forskning i udviklingsprojekter.

Lene Rømer, konsulent.

Arbejdsfelt: Projektsamarbejde, udviklings- og læringsrum for studerende samt internationale kontakter, pædagogisk udviklingserfaring og kompetence i forberedelse, planlægning, gennemførelse og evaluering af læreprocesser og undervisning.

Mikkel Toudal, specialkonsulent, cand.scient.pol.

Arbejdsfelt: projekt- og økonomistyring, kontrakter, personale spørgsmål og fundraising. Projektarbejde inden for regional udvikling, østersøregionen og evaluering.

Nino Javakhishvili Larsen, konsulent, MA, MSc.

Arbejdsfelt: regionalpolitik og -udvikling, miljøledelse, turismeudvikling, projektstyring.

Per Åke Nilsson, seniorforsker, fil.lic.

Arbejdsfelt: landboturisme, regional udvikling, rekreativ kapital.

Tage Petersen, forsker, cand.comm.

Arbejdsfelt: perifere regioners konkurrence- og udviklingsmuligheder, regional uddannelsespolitik, afledte erhvervseffekter af turisme, entreprenørskab og små virksomheder.

Administration

Barrington Stewart, it-konsulent

Arbejdsopgaver: it-relaterede problemstillinger og – problematikker, herunder håndtering af netværk og udviklingsarbejde vedr. systemer og modeller for statistiske analyser og behandling.

Brian Brink, administrativ medarbejder

Arbejdsopgaver: økonomi, regnskab, budget, økonomi- og projektstyring.

Marianne Frølich, administrativ medarbejder

Arbejdsopgaver: projektstyring, rejse- og mødeplanlægning, sekretærfunktioner, korrekturlæsning, rapportredigering, surveys.

Gæsteforskere i årets løb

- Huei Min-Tasi, Department of Geography, University of Taiwan, juni 2007.
- Penny og John Smith, Department of Art, University of Tasmania, Australien, september 2007

Efteruddannelse og kurser

- Cand.Merc (kom). Copenhagen Business School. Sep. 2006 – juni 2008. (ABJ)
- Master i Evaluering. Syddansk Universitet. Sep. 2006 – juni 2008. (MT)
- Innovationsledelse i Yderområder. Center for Regional- og Turismeforskning. Feb. 2007 – dec. 2007. (AP)

Bestyrelsens beretning

Indledning

Videnskabsministeriet (VTU) giver fra og med 2003 en årlig bevilling till Bornholms Regionskommune (ifølge finanslov 2006 til og med år 2009), med det formål at gennemføre forskningsbaserede projektaktiviteter som skal bidrage til Bornholms udvikling. Konkret er CRT's strategiske og langsigtede formål at:

- sikre og medvirke til, at Bornholm har et institutionaliseret vidensmiljø, som er nationalt og internationalt konkurrencedygtigt på et antal strategiske områder, og
- gennem denne position og kompetencer producere og formidle viden til regionale, såvel offentlige, private som NGO aktører, og dermed aktivt medvirke til at styrke Bornholms komparative konkurrenceevne nationalt og internationalt.

Strategi- og handlingsplan 2007-2009

Der blev i 2006 udarbejdet en evaluering af anvendelsen af bevillingerne i perioden 2003-2005, herunder en vurdering af hvilke styrker, kompetencer, strukturer m.v., CRT kan bygge videre på i det fortsatte arbejde med at udvikle et langsigtet holdbart vidensmiljø på Bornholm. På baggrund af konklusionerne og anbefalingerne fra evalueringen udarbejdede CRT en strategi- og handlingsplan (SHP 2007-09), som blev godkendt af bestyrelsen på det første bestyrelsesmøde i 2007.

Ifølge SHP 2007-09 er CRT's vision at være:

"Bornholms forsknings- og udviklingsplatform i videnssamfundet med en national og international position inden for kerneområderne socio-økonomiske

forhold, virksomhedsudvikling, samt policy og planlægning med særligt fokus på landdistrikter og maritime regioner".

Missionen for CRT er defineret som:

"... at formidle og overføre viden og erfaringer mellem Bornholm og andre sammenlignelige områder i Danmark og internationalt, gennem anvendt og handlingsorienteret forskning som gør private og offentlige aktører i stand til at træffe beslutninger og søsætte initiativer som genererer regionaløkonomisk vækst og social udvikling i landdistrikter og maritime regioner.

SHP 2007-09 udpeger tre strategiske emneområder, som er defineret som tre hovedprojekter i VTU-bevillingen.

Hovedprojekt 1: At udføre kvalificerede forsknings- og udviklingsaktiviteter som vedrører *socioøkonomiske forhold og dynamikker i landdistrikter og maritime regioner*, med særligt fokus på fødevareresektorens, turismens og oplevelsesøkonomiens betydninger,

Hovedprojekt 2: At udføre kvalificerede forsknings- og udviklingsaktiviteter som vedrører *de særlige betingelser for destinations- og virksomhedsudvikling og iværksætteri i landdistrikter og maritime regioner*, med særligt fokus på virksomheder og iværksættere inden for fødevareresektoren, turisme og oplevelsesindustrien,

Hovedprojekt 3: At udføre kvalificerede forsknings- og udviklingsaktiviteter som vedrører de policy- og

planlægningsmæssige udfordringer, som offentlige og private aktører i landdistrikter og maritime regioner står overfor i deres strategiske anvendelse af områdernes ressourcer, med særligt fokus på fødevarerektoren, turisme og oplevelsesøkonomien.

Finanslovsbevillingen 2007

For år 2007 øgedes bevillingen fra VTU til 5,8 mio. kr. fordelt på de tre hovedprojekter. VTU-bevillingen er af stor strategisk betydning for CRT's samlede aktiviteter. Foruden en række konkrete projektaktiviteter gør bevillingen det muligt at udvikle forskningsvirksomheden på centret i form af deltagelse i konferencer, forfatning af artikler og forskningsansøgninger. Derudover anvendes bevillingen til udvikling af nye projektaktiviteter.

Projektaktiviteter

Udover de projekter, som er præsenteret andetsteds i årsberetningen vil vi særskilt fremhæve følgende projekter:

Eurodite

Projektet *Regional Trajectories in the Knowledge Economy A Dynamic Model (EURODITE)* er et 5-årigt EU forskningsprojekt, der løftes af et europæisk forskningskonsortium bestående af ca. 30 universiteter og forskningscentre. Formålet er at studere, hvordan viden skabes, spredes og bruges på sektor-, regions- og virksomhedsniveau, og på den baggrund at angive regionpolitiske forslag til støtte af vidensudvikling i Europas regioner. CRT er ansvarlig for analyser af fødevarerektoren som led i projektets WP3, og skal på lige fod med andre projektpartnere udarbejde 1-2 regionale casestudier og 3 firmacasestudier. Under året arbejdedes på fælles publicering af sektorstudierne gennem et internationalt akademisk forlag (Routledge).

Ø-Netværk

Projektet er CRT's institutionelle platform for forsknings- og udviklingsaktiviteter målrettet øer og maritime regioner.

Formålet er at positionere CRT som en kvalificeret vidensinstitution i de relevante forsknings sammenhænge/organisationer, samt etablere CRT som en central vidensleverandør til interesseorganisationer og beslutningstagere på internationalt niveau. Blandt årets aktiviteter kan følgende noteres: Indbydelse til CRT's direktør til at deltage med oplæg ved et antal store internationale konferencer, deriblandt Maritime Policies And Globalization, organiseret af CPMR (Conference for Peripheral and Maritime Regions) og Ministry of Interior and Defense of Portugal, på Azorerne, samt North Atlantic Forum Conference "Energy from the Edge" på Shetlands øerne i september.

Endvidere deltog CRT i "The inaugural conference of the International Geographical Union's Commission on Islands" i Taiwan i oktober.

CRT/Bornholm har i løbet af året også fået bekræftet sit værtskab for North Atlantic Forum konference 2009 og ISISA's (International Small Islands Study Association) konference år 2010. Dertil kan nævnes, at ved CPMR's generalforsamling i oktober dannedes CPMR Sustainable Tourism Working Group med Västra Götaland, Sverige som ordførende. Ved samme lejlighed blev CRT udset til videnskabelig ekspert.

Danvifo

Inden for rammen af det nationale projekt Danvifo – Dansk Videnscenter for Oplevelsesøkonomi (2006-2009) er CRT ansvarlig for en række delprojekter, deriblandt *Udvikling af regionale vækstskabere*, som sigter mod at skabe nye produkter og services i netværk og klynger. Gennem etablering af virksomhedsgrupper omkring fælles produktudvikling eller andre fælles virksomhedsudfordringer er det projektets formål at skabe samarbejder, hvoraf nogle kan udvikle sig til bindende samarbejder og klynger. CRT koncentrerer sin indsats til i samarbejde med lokale og nationale organisationer og virksomheder at udvikle en ny visitor

survey og model for måling af turismens udvikling på Bornholm. Formålet med projektet er at udvikle og forankre dette værktøj samt udvikle en finansieringsmodel.

CRT medvirker også i delprojektet *Innovations laboratorium*, hvor CRT sammen med Roskilde Universitetscenter udvikler og tester konsulent- og rådgivningsværktøjer til anvendelse i forbindelse med innovationsprocesser knyttet til udvikling af oplevelsesprodukter i virksomheder og organisationer. Formålet er at skabe en manual eller et værktøj som kan anvendes af konsulenter i deres arbejde med oplevelsesvirksomheder. I årets løb er der blandt andet indgået en aftale med Nexø Vodbinderi samt gennemført første konsultation og markedsundersøgelse for denne virksomhed.

Bestyrelsen noterer, at CRT's langsigtede målsætning om at etablere et konkurrencedygtigt institutionelt vidensmiljø på Bornholm er blevet yderligere forstærket i løbet af 2007. Centret er idag engageret i en mangfoldighed af regionale udviklingsprojekter og bidrager aktivt med sin internationalt funderede forskningsbaserede viden. I overensstemmelse med Strategi- og Handlingsplanen 2007-2009 er en af målsætningerne at forstærke CRT's nationale forankring og position. Dette er allerede i det forgangne år begyndt at blive realiseret gennem de nationale opgaver CRT har fået gennem VisitDenmark (turisme satellitregnskaber) samt Erhvervs- og Byggestyrelsen (udvikling af en regional overvågningsmodel).

Internationalt står centret relativt stærkt og er meget aktivt indenfor området ø-studier og udvikling i perifere områder, med særligt fokus på bæredygtig turisme og fødevarer. Forskningsaktiviteterne har imidlertid endnu ikke nået et ønskværdigt niveau, men bestyrelsen ser med tilfredsstillelse på de forskningsprojekter som er igang –

Eurodite samt fødevarer- og landdistriktsprojekterne – og den øgede deltagelse ved internationale forskningskonferencer.

Publikationer

Antallet af publikationer ligger nogenlunde på niveau med 2006, dog med et fald i kategorien undersøgelsesrapporter. Dette skyldes, at CRT nu har en større andel af flerårige projekter, hvorimod antallet af mindre og kortere projekter er mindsket.

Bestyrelsen må endnu engang konstatere, at antallet af forskningsrelaterede publikationer er for lavt, og forventer, at denne del af publikationsvirksomheden forstærkes i løbet af 2008. Samtidigt noterer bestyrelsen med tilfredsstillelse, at deltagelsen i internationale forskningskonferencer er øget.

Netværk og samarbejdspartnere

Som værende en projektbaseret institution der udfører forskningsbaseret udviklingsaktivitet og med krav om en betydelig ekstern indtjening, er CRT afhængig af et omfattende nationalt og internationalt netværk. CRT's muligheder for at få finansieret og gennemført projekter afhænger dels af relationer til myndigheder og organisationer, der har en interesse i at anvende CRT, dels af samarbejde med andre vidensinstitutioner, der skal sikre den nødvendige kompetencemæssige bredde og kvalitet. Samtidig skal CRT kunne konkurrere om og gennemføre kvalificerede konsulenthverv.

CRT har fortsat arbejdet på at styrke relationerne til følgende aktører, der er vigtige inden for centrets område: Bornholms Regionskommune, Bornholms Vækstforum, Destination Bornholm, Visit Denmark, Erhvervs- og Byggestyrelsen, Indenrigsministeriet, Direktoratet for Fødevarerhverv, samt B7-øerne, Island Commission og CPMR, der er centrale lobbyorganisationer inden for EU .

Samarbejdet med andre vidensinstitutioner omfatter primært: Roskilde Universitetscenter, Syddansk Universitet i Esbjerg, Teknologisk Institut, Ålborg Universitet, Handelshøjskolen i København, Campus Helsingborg (Lunds Universitet), Nordregio, Högskolan på Gotland, Mittuniversitetet i Östersund, Baltic Business Research Institute (Kalmar Högskola), och Åland Institute for Comparative Island Studies, Institute for Islands Studies (University of Prince Edward Island, Canada), University of Tasmania, Hobart.

Det er en væsentlig målsætning for centret at bibeholde og udvide dette institutionelle netværk i forbindelse med nye projekter. Desuden er det vigtigt at være opmærksom på, at centret har tætte kontakter til enkeltpersoner på en række universiteter og vidensinstitutioner i hele verden. Derudover indbyder CRT gæsteforskere til besøg på centret med det formål at involvere dem i centrets projekter og andre aktiviteter.

Bestyrelsen anser, at det er af strategisk betydning, at CRT har et stærkt og vidt forgrenet nationalt og internationalt netværk, og understreger vigtigheden af at disse aktiviteter opretholdes og anvendes med henblik på at generere både forsknings- og udviklingsprojekter.

Forholdet til Bornholms Vækstforum og Bornholms Regionskommune

I Vækstforum for Bornholm er CRT repræsenteret af direktøren. Vækstforum er en vigtig ramme for den strategiske erhvervsudvikling på Bornholm, og CRT har i løbet af året i lighed med tidligere leveret et antal analyser. Vækstforum har også været en vigtig aktør i arbejdet med at sikre, at CRT har kunnet få opgaven fra EBST at udvikle en overvågningsmodel for de danske regioner, til gavn for samtlige regionale Vækstfora i Danmark.

Centret samarbejder fortsat tæt med Bornholms Regionskommune på grundlag af den rolle regionskommunen har i centrets vedtægter og i administrationen af finanslovsbevillingen. Derudover har centret og regionskommunen samarbejdet om flere konkrete udviklingsprojekter, hvor regionskommunen har rekvireret ydelser hos centeret. Regionskommunen er også repræsenteret i bestyrelsen gennem en observatørpost.

Bestyrelsen anser det for positivt og i CRT's langsigtede interesse, at samarbejdet med Vækstforum og regionskommunen er kontinuerligt og velfungerende.

Personale

Med baggrund i de større opgaver CRT opnåede i løbet af året – VisitDenmark, EBST og Innovationsledelse - ansattes fire nye personer ved årsskiftet 2006/2007. Ved indgangen til 2007 har centret således 19 ansatte medarbejdere modsvarende ca. 15 årsværk.

Ledelsen ved centret udøves af direktør Peter Billing, som assisteres af centrets to administrative medarbejdere. CRT's formand Christian Wichmann Matthiessen har engageret sig meget aktivt i centrets ledelse og strategiske udvikling og har haft regelmæssig kontakt og møder med direktøren. Formanden har desuden holdt møder med et flertal af centrets lokale og nationale samarbejdspartnere samt deltaget i strategiske internationale konferencer. Hver anden uge er der med centrets medarbejdere afholdt centermøder, der fungerer som et forum for gennemgang og diskussion af de daglige aktiviteter såvel som centrets udvikling. Derudover afholdes fire medarbejdermøder om året i forbindelse med kvartalsafrapporteringen til VTU, hvor der foretages en mere indgående gennemgang af status på centrets projekter og ressourceforbrug.

Bestyrelsen ser det som positivt at centret er forstærket på medarbejdersiden, men forventer

samtidigt at det konkret kan aflæses i et øget aktivitetsniveau.

Det økonomiske resultat i 2007

Målsætningen i CRT's budgetplan for 2007 var en ekstern indtjening på 7,6 mio. kr., dvs. 13,4 mio. kr. i samlet budget. Den eksterne indtjening blev imidlertid højere og blev ca. 8,1 mio. kr. Det indebar, at finansieringen af CRT's aktiviteter via VTU-bevillingen blev ca. 42% sammenlignet med ca. 50-60% tidligere år.

Regnskabet for 2007 viser et overskud på 47.000 kr. Det betyder, at centrets egenkapital ved indgangen til 2008 øges til 328.000 kr. Resultatet fremkommer på grundlag af samlede indtægter på ca. 14 mio. kr., projektudgifter på 10.8 mio. kr. og øvrige udgifter på 3.1 mio. kr.

Bestyrelsen er tilfreds med det højere aktivitetsniveau jf. det planlagte, som den eksterne indtjening afspejler. Bestyrelsen ønsker dog stadigvæk en øget indtjening på centrets eksterne projektaktiviteter og er ikke tilfreds med yderligere et år med lavt overskud. Bestyrelsen har gentagne gange understreget behovet for at styrke egenkapitalen, og det er et fortsat krav til 2008. Samtidig mener bestyrelsen, at de projekter som sikredes i 2007 har lagt fundamentet til en mere stabil økonomi for centret i løbet af de kommende år.

Bestyrelsen har på den baggrund godkendt regnskabet for 2007 og indstiller det sammen med årsberetningen til godkendelse i Bornholms kommunalbestyrelse.

Forventninger til 2008

År 2007 har været et af de mest fremgangsrige år i CRT's snart 15-årige historie og har ikke mindst sikret centret en national position. Samtidigt er CRT gennem det succesfulde kursusforløb i Innovationsledelse blevet meget mere

synlig i lokalsamfundet, og forankringen på Bornholm er blevet forstærket. CRT's position er desuden blevet styrket gennem en samarbejdsaftale med Øresundsuniversitetet, som sikrer CRT og Bornholm en unik tilgang til regionens stærke universitetsnetværk, uddannelseskompetencer og internationale projekter. I økonomiske termer har det kraftigt øgede aktivitetsniveau medført, at CRT's eksterne indtjening (regnet i projektløn) er blevet fordoblet fra 3 til 6 millioner kr. Dette er blevet investeret i nye medarbejdere, hvilket har muliggjort en meget mere strategisk og fokuseret udnyttelse af bevillingen fra VTU end tidligere. Denne strategiske og positive udvikling skal der bygges videre på, og samtidigt forventes en øgning i forskningspubliceringen, hvilket samlet set skal sikre CRT et stærkere fundament.

Bestyrelsen takker centrets personale og afgiver hermed årsberetningen til Bornholms Regionskommune.

Vedtaget på bestyrelsesmødet den 19. juni 2008.

Årsregnskab 2007

	Budget 2007	Regnskab 2007	Noter
INDTÆGTER			
Projektindtægter			
VTU-bevilling i alt	5.800.000	5.800.000	1
Løn	5.200.000	5.241.221	
Projektomkostninger	600.000	558.779	
Andre projekter	7.600.000	8.135.547	2
Løn	5.200.000	5.363.501	
Andre projekter (vedr. projektomkostninger)	2.400.000	2.772.046	
Øvrige tilskud og refusioner			
Indtægter i alt	13.400.000	13.935.547	
UDGIFTER			
Projektomkostninger			
Projektløn	6.100.000	7.469.215	3
VTU-finansieret		2.467.868	
Andre (udgifter ikke finansieret af VTU)		5.001.346	
Øvrige projektomkostninger	3.000.000	3.330.825	4
VTU-finansieret	600.000	558.779	
Andre (udgifter ikke finansieret af VTU)	2.400.000	2.772.046	
Projektomkostninger i alt	9.100.000	10.800.040	
Øvrige udgifter			
Administrativ løn	1.200.000	1.312.810	3
Lønopsamlingskonto	100.000	-533.489	3
Resultatbonus	250.000	0	5
Advisory board	85.000		6
Øvrige drifts udgifter	1.130.000	1.019.198	7
Edb	500.000	393.903	
Bibliotek	40.000	45.069	
Publikationer	50.000	29.251	
Generelle rejser	20.000	10.909	
Efteruddannelse	150.000	76.789	
Øvrige, personaleudgifter	75.000	61.354	
Generelle møder og repræsentation	75.000	73.005	
Bestyrelse	100.000	119.379	
Kontorhold	120.000	209.538	
Bygninger	800.000	1.038.851	8
Administrationsbidrag BRK	55.000	64.000	9
Revision	100.000	129.446	
Klargøring af "Vestre længe"	100.000	100.291	
EDB Hardware			
EBD-kabling			
Inventar			
Øvrige udgifter i alt	3.820.000	3.131.105	
Udgifter i alt	12.920.000	13.931.145	
Resultat før finansielle poster	480.000	4.402	
Renteindtægter	10.000	42.869	10
Resultat	490.000	47.271	

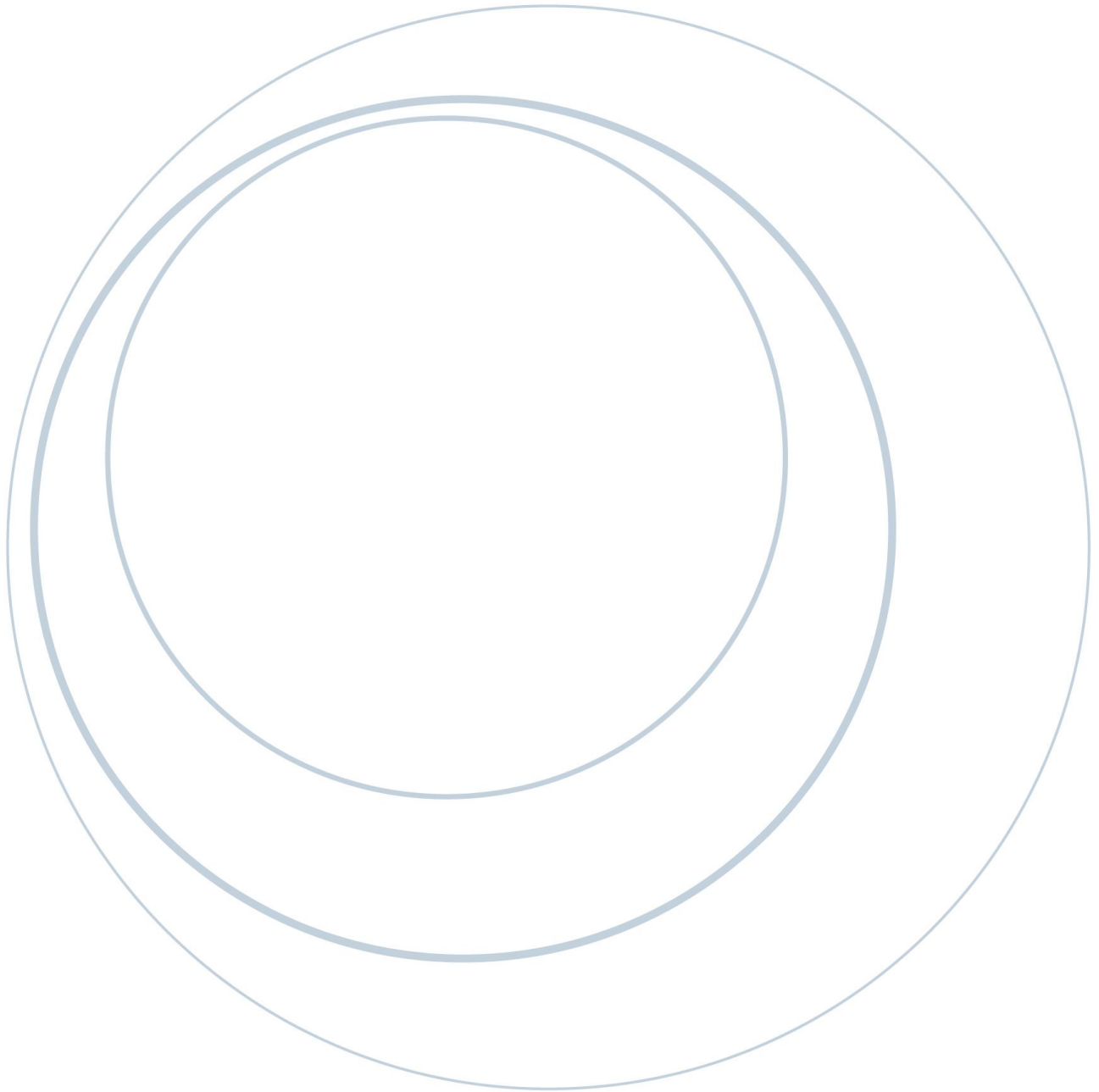
Noter til årsregnskab 2007

- 1. VTU-bevilling.** Årsrapporten for regnskab af de 5,8 mio. kr. er indsendt til godkendelse af Videnskabsministeriet.
- 2. Andre projektindtægter.** Indtægtsmålet blev nået, der er yderligere indtjent kr. 535.547 eller ca. 7 %, hvilket hovedsageligt skyldes en stigning i "andre projektindtægter". Vedlagt findes en oversigt over de projekter, der er arbejdet på i 2007. For hvert projekt er angivet en overheadprocent, samt i hvilken grad projekterne er finansieret af statslige midler. En lav overhead-procent kan være udtryk for bevillingsregler, som fx for EU-projekter, eller et overforbrug af timer i forhold til det budgetterede.
- 3. Lønomsparinger.** De samlede lønomsparinger på 8,25 mio. kr. i regnskabet er ca. 975.000 kr. eller ca. 13,4 % højere end budgetteret. Heraf udgør merforbruget under **Administrativ løn** kr. 112.810. Dette beror blandt andet på CRT igen har overtaget egen drift af IKT. Lønudgifterne udgør ca. 59 % af centrets samlede udgifter. **Lønopsamlingskonto.** En konto af teknisk art, der skal ses i forbindelse med de to andre lønkonti: Projektløn og administrativ løn. Kontoen bruges til fordeling af lønnen på projektkonti og afholdelse af ferie mv.
- 4. Øvrige projektomkostninger.** Da andre projektudgifter skal finansieres 100% af projektindtægter, er det derfor ikke relevant at vurdere regnskabstallet i forhold til budgettet, så længe "Andre udgifter" reelt faktisk er finansieret 100%. Af de 3.330.825 kr. er ca. 724.000 kr. brugt på eksterne konsulenter og underleverandører i projekterne.
- 5. Resultatbonus.** Der udbetales ikke resultatbonus i 2007, da det endelige resultat ikke lever op til det af bestyrelsen fastsatte resultat på minimum kr. 280.000, som besluttet på bestyrelsesmødet, d. 4. december 2007.
- 6. Advisory Board.** Som følge af bestyrelsens beslutning på mødet d. 28. august 2007, er der ikke optaget udgift til dette punkt. Advisory Board optages i budget og regnskab for 2008.
- 7. Øvrige udgifter.** Posten omfatter en række mindre poster. Samlet set svarer regnskabet stort set til det budgetterede, men som det fremgår af regnskabet er der tale om over-/underforbrug på flere konti.
- 8. Bygninger.** Der er tale om en betydelig overskridelse i forhold til budget 2007. Dette skyldes at CRT ikke kunne opnå den beregnede huslejesparelse, da Kulturarvsstyrelsens salg af Stenbrudsgården ikke blev effektueret i 2007. Posten omfatter husleje, varme, el, rengøring mv. Herunder udgifterne til CRT's lejlighed til gæsteforskere.
- 9. Administrationsbidrag BRK.** Et merforbrug på kr. 9.000, hvilket skyldes lønbehandling til flere personer end i 2006.
- 10. Renteindtægter.** Noget større end budgetteret, da Centerets likviditet i første halvdel af perioden har været god.

Projektoversigt til årsregnskab 2007

	Regnskab 2007	Anden finansiering	Statslig finansiering	Statslig finans-%	Overhead %
Hovedprojekt 1: Socioøkonomiske forhold og dynamikker					
Projektudvikling	351.848		351.848	100%	89%
Delphi	179.496		179.496	100%	162%
Ø Netværk	396.103		396.103	100%	76%
Forskning: Artikler	234.193		234.193	100%	71%
Forskning: Konference	506.166		506.166	100%	92%
Forskning: Forskningsansøgning	95.486	14.816	80.670	84%	115%
Eurodite	251.525		251.525	100%	56%
Beskæftigelsesreg. Hovedstaden	546.315	546.315		0%	12%
EBST Overvågning	1.194.020	1.194.020		0%	-12%
Visit Denmark	952.737	952.737		0%	-2%
Organisering af landdistriksindsatsen	485.000	485.000		0%	26%
Klyngesekretær - Vækstforum	14.685	14.685		0%	-7%
Hovedprojekt 1 i alt	5.207.573	3.207.573	2.000.000	38%	
Hovedprojekt 2: Virksomhedsudvikling					
Projektudvikling	362.618		362.618	100%	66%
Formidling og kommunikation	409.772		409.772	100%	95%
Kompetenceudvikling og uddannelse	823.438		823.438	100%	93%
Forskning: Artikler	36.107		36.107	100%	105%
Forskning: Konference	258.574		258.574	100%	128%
Forskning: Forskningsansøgning	23.166		23.166	100%	103%
BBDN	111.825	25.500	86.325	77%	64%
Innovationsledelse	2.426.472	2.426.472		0%	0%
Kunde- og tilfredshedsundersøgelse, Yst	267.336	267.336		0%	32%
Kunde- og tilfredshedsundersøgelse, Sass	67.500	67.500		0%	
Den fleksible pakkerejse	68.348	68.348		0%	28%
Eye for Travel	66.900	66.900		0%	-49%
Vækstdrive	164.498	164.498		0%	54%
DANVIFO, samarbejdsaftale	43.155	43.155		0%	50%
Brugerdreven Innovation	41.320	41.320		0%	29%
DANVIFO, Vækst via klynger	53.658	53.658		0%	17%
BMC / Markedsanalyse	136.357	136.357		0%	64%
Projekt Fokus	103.000	103.000		0%	0%
Eye for Travel II	7.500	7.500		0%	-40%
DANVIFO Survey/Model	84.800	84.800		0%	-15%
ESPO	118.500	118.500		0%	100%
Hovedprojekt 2 i alt	5.674.842	3.674.842	2.000.000	35%	

	Regnskab 2007	Anden finansiering	Statslig finansiering	Statslig finans-%	Overhead %
Hovedprojekt 3:					
Policy, planlægning og strategi					
Projektudvikling	367.128		367.128	100%	119%
Kreative Byer	25.523		25.523	100%	21%
Ikke projektrelaterede møder og aktiviteter	332.027	5.616	326.411	98%	129%
Interne Seminarer	595.790		595.790	100%	122%
Programevaluering	70.198	15.740	54.458	78%	49%
Forskning: Artikler	91.503		91.503	100%	118%
Forskning: Konference	285.020		285.020	100%	114%
Forskning: Forskningsansøgning	54.167		54.167	100%	131%
Virkemidler i landdistrikter	312.380	312.380			20%
Overnatningsfaciliteter	302.361	302.361			54%
Evaluering: Projekt Optimum	131.400	131.400			33%
Finansiering i landdistrikter	82.468	82.468			-7%
Task Force Polen	192.381	192.381			59%
Evaluering af Bornholms Akademi	31.500	31.500			-22%
Fødevarerstrategi	166.315	166.315			50%
Evaluering af Glas- og Keramikskolen	13.000	13.000			-56%
Hovedprojekt 3 i alt	3.053.160	1.253.160	1.800.000	59%	
Hovedprojekter i alt	13.935.575	8.135.575	5.800.000		

CRT

CENTER FOR REGIONAL- OG TURISMEFORSKNING